

Abdijáš

Celkově ke knize

(Čtete Abd 1-6.10-12)

Prorok a doba

O proroku Abdijášovi nevíme vlastně nic. Ve Starém zákoně čteme o více nositelích tohoto jména (viz např. 1Kr 18,3; 1Pa 3,21; 7,3; Ezd 8,9; Neh 10,6; 12,25)¹. Ani jedna z těchto osob však zřejmě není totožná s Abdijášem prorokem. Jméno Abdijáš je v hebrejštině OVADJÁ a znamená „Sloužící Hospodinu“, „Ctitel Hospodinův“. Vezmeme-li v úvahu tento překlad, pak je kniha vlastně nadepsána „*Vidění Ctitele Hospodinova*“ (Abd 1). Nadpis nás tak směřuje ke správnému chápání knihy Abdijáš. Spis nám předkládá určitý způsob vidění. Předkládá nám pohled ctitele Hospodinova na dění ve světě, což je v podstatě pohled Boží. Je to pohled na události v době proroka (a nejen v ní) z hlediska Hospodinova konečného vítězství (viz Abd 21b).

Knihu i její poselství je obtížné datovat. Podle vnitřního svědectví knihy bychom mohli její vznik zařadit do 6. století př. Kr. Do doby *po* dobytí Jeruzaléma Babylóňany v r. 586 př. Kr.

Zvěst

Kniha je útěšným poselstvím pro Izrael, pro Judejce. Bůh se pomstí na všech nepřátelích Izraele, zejména na Edómu. Den Hospodinův, tedy den soudu, je tu poselstvím naděje pro Izrael. Pro Edóm a všechny ostatní národy je naopak hrozbou. Na Izraeli, na Judsku, už totiž soud vykonán byl. Nyní jsou na řadě ti ostatní. Ti, kdo ho utlačovali a ti, kteří se, podobně jako Edómcí, k utlačovatelům ochotně přidávali. Kniha je útěšným poselstvím o konečném nastolení království Hospodinova. K tomuto bodu směřují celé dějiny. Soud nad Edómem/Ezauem je součástí nastolení tohoto věčného království.

Některé předpoklady porozumění

K hlubšímu porozumění poselství knihy je nepochybně potřebné seznámit se s příběhem bratrů Jákoba a Ezaua, tak jak ho nacházíme v knize Genesis (viz zejména Gn 25,19-33; 27; 32,1-33,17). Hebrejský text Abdijáše zřejmě obsahuje několik záměrných narážek na vyprávění z knihy Genesis. V Abd 2 čteme: „... *budeš ve velkém opovržení*.“ (ČEP) Slovo „opovržení“ je překladem hebrejského slova BÁZŮJ - pohrdaný. Hebrejským posluchačům či čtenářům spisu mohlo připomenout scénu, kdy Ezau pohrdl svým prvorozenstvím. Tam je ve vyprávění použito téhož slovesa B-Z-H (pohrdat). „*Tak Ezau pohrdl* (sloveso B-Z-H) *prvorozenstvím*.“ (Gn 25,34b ČEP; srov. Žd 12,16n) Také je zajímavé slovo „opovázlivost“ ve verši 3, které je překladem slova ZÁDÓN (drzost, nevázanost, opovázlivost). V hebrejštině je odvozeno od téhož kořene jako název jídla, které dal Jákob Ezauovi výměnou za provozenství (H. NÁZÍD = kaše, nákyp). Od stejného kořene Z-J-D (být nevázaný, opovázlivý, vzkypět) je i sloveso popisující přípravu zmíněné kaše. „*Jákob jednou*

¹ Číslování veršů podle Českého ekumenického překladu.

připravil (sloveso Z-J-D) krmi (slovo NÁZÍD). “ (Gn 25,29 ČEP) Čili hned počáteční verše knihy Abdijáš mohou v hebrejském posluhači či čtenáři vyvolávat asociace příběhu bratří Jákoba a Ezaua.

Samozřejmě je třeba vzít v úvahu také slova o Edómu v Mojžíšově zákoně (Nu 20,14-21; Dt 2,4-8; 23,8). A obzvláště je třeba věnovat pozornost proroctvím o Edómu v ostatních prorockých knihách. Jsou to vždy slova soudu (Iz 34,1-8; Jr 49,7-22; Ez 25,12-14 a 35; Am 1,11-12 a Mal 1,2-5). Pozoruhodný je oddíl Jr 49,7-16, který se v mnohém podobá Abd 1-9. Je možné, že Jeremjáš čerpal z textu Abdijáše nebo naopak. Jeremjáš a Abdijáš také mohli čerpat ze společného pramene.

Klíčovým tématem spisu je *den Hospodinův* (H. JÓM JHWH), den soudu, o němž je zmínka ve verši 15. Tento pojem se vyskytuje i v ostatních prorockých knihách (např. Iz 13,6.9; Jl 1,15; 2,1.11; 3,4; 4,14; Am 5,18.20; Sf 1,7.14; Mal 3,23).

Možné členění spisu

Například:

Řeč k Edómu (soud) *verše 1-15*

Řeč k Izraeli (obnova Izraele) *verše 16-21*

Nebo:

Soud nad Edómem *verše 1-14*

Soud nad všemi národy *verše 15-16*

Obnova Izraele *verše 17-21*

Hlavní souvislosti s Novým zákonem

Předně je třeba připomenout, že „den Hospodinův“ je „dnem Páně“, o kterém čteme v NZ. Je to den druhého příchodu Kristova (viz 1K 5,5; 2K 1,14; 1Te 5,2; 2P 3,10).

Království Hospodinovo, o němž čteme v závěrečné verši knihy je totožné s královstvím nebeským či královstvím Božím, o kterém mluvil Jan Křtitel, Pán Ježíš a apoštolové (viz např. Mt 3,2; 4,17; 6,10; 10,7; Mk 1,15; L 10,9.11; Sk 8,12; 14,22; 19,8; 20,25; 28,23.31; Ř 14,17; 1K 4,20; 6,9n; Ko 1,13). Když se tedy modlíme: „*Přijď tvé království.*“ (Mt 6,10 ČEP), prosíme i za uskutečnění Abdijášova proroctví.

Hebrejské slovo EDÓM připomíná slovo ÁDÁM (člověk). Je možné, že Edóm/Ezau v tomto proroctví má představovat člověka v odporu vůči Bohu. To by odpovídalo pojmu „starý člověk“, který se objevuje ve spisech apoštola Pavla (viz Ř 6,6; Ef 4,22; Ko 3,9). Tento starý člověk je Bohem odsouzen. Je nepolepšitelný. Je odsouzen a ukřižován společně s Kristem (viz Ř 6,6).

Poselství pro věřící v Krista

V Kristu už nepatříme mezi Bohu nepřátelské národy. Byli jsme začleněni do Izraele (viz Ř 11,17-18; Ef 2,11-22; 3,3-6). V Kristu tedy i my můžeme slyšet z Abdijášových slov potěšující zprávu (srov. 2K 1,17-20), že Bůh zvítězí nade všemi, kdo nás utlačují a posmívají se nám. I pro nás je den Hospodinův nadějí. I my můžeme s radostí vyhlížet konečné nastolení Božího království. A to i tehdy, když se dočasně musíme ubírat temnými údolními.